

1. Baytursunoğlu A. Til Tağlımı, (haz) Enesov, Mektepov. Almatı, 1992.
2. Sızdıkova R. Ahmet Baytursunoğlu, Almatı 1990.
3. Budak, Kazakistan Dünü Bugünü Yarını, Ankara 1999.
4. Güneşe uçan Kartal, (haz) Kayhan, Muhyayeva. Ankara 2000.
5. Kazak gazetesi, Orınbor, 1913.
6. Özdemir A. Kazak Türklerinin Büyük Edebi Milliyetçi Aydın A. Baytursunoğlu, Erzurum 1995.
7. Auezov M. "Ahannın 50 jıldık toyı" Ak Jol gazetesi, 1923.

Ahmet Necip Fâzıl Kısakürek' in Hayatı ve Eserleri

Ауелбекова Шынар

Сулейман Демирел университеті

PhD. Аға оқытушы

Ергалиев Асхат

Экономика факультеті

Қаржы бөлімінің 1 курс студенті

Түйіндеме: Мақаламызда атақты түрік ақыны Ахмет Нежип Фазыл Кысакүректің өмірі мен шығармашылығына тоқталып өттік. Ақынның өмірі мен еңбектерін кезең кезеңге бөліп оқырман қауымға түсінікті болатындай етіп беруге тырыстық.

Ahmet Necip Fâzıl Kısakürek - Türk ve İslamcı şair, yazar ve fikir adamıdır. Necip Fazıl, 24 yaşındayken yayımladığı ikinci şiir kitabı Kaldırımlar ile tanınmıştır. 1934 yılına kadar sadece şair olarak tanınmış ve o devirde Türk basınının merkezi olan Bâb-ı Âli'nin önde gelen isimleri arasında yer almıştır. 1934 yılında Abdülhakîm Arvâsî ile tanıştıktan sonra büyük bir değişim yaşayan Kısakürek, 1943-1978 arasında 512 sayı yayımlanan Büyük Doğu Dergisi yoluyla İslamcı görüşlerini kamuoyuna duyuran ve Büyük Doğu Hareketi'ne önderlik eden bir siyasi eylemcidir. [1,162]

Ailesi ve ilk yılları 1904 yılında İstanbul'da Maraşlı bir ailenin oğlu olarak dünyaya geldi. Babası o sırada hukuk öğrencisi olan ve daha sonraki yıllarda Bursa'da âzâ mülazımlığı, Gebze savcılığı ve Kadıköy hakimliği görevlerinde bulunan hukukçu Abdülbaki Fazıl Bey; annesi, Girit muhacirlerinden bir ailenin kızı olan Mediha Hanım'dır. Ailenin tek çocuğu idi. Ailesi ona "Ahmet Necip" adını verdi. Necip adını, babasının büyükbabası Necip Efendi'den aldı.

Çocukluğu dönemin ünlü hakimlerinden olan büyükbabası Mehmet Hilmi Bey'in Çemberlitaş'taki konağında geçti. 15 yaşına kadar önemli hastalıklar geçirdi. 4-5 yaşlarında iken dedesinden okumayı öğrendi ve büyükannesi Zafer Hanım'ın da etkisi ile tutkulu bir okuyucu haline geldi.

İlk öğrenimini pek çok farklı okulda aldı. Kısa bir süre Gedikpaşa'daki Fransız Frerler Mektebi'nde okudu. 1912 yılında Amerikan Koleji'ne kaydedildi ancak yaramazlıkları nedeniyle bu okuldan atıldı; eğitimine önce Büyükdere'deki Emin Efendi Mahalle Mektebi 'nde, ardından yatılı bir okul olan ve Raif Ogan'ın yönettiği "Rehber-i İttihat Mektebi"'nde devam etti. Sonraki yıllarda yakın dostu olacak olan Peyami Safa'yı bu okulda tanıdı. Rehber-i İttihat Mektebi'nde de fazla kalmayıp Büyük Reşit Paşa Numûne Mektebi'ne ve daha sonra seferberlik sebebiyle gidilen Gebze'nin Aydınlı Köyü'nün ilk mektebine yazıldı. Kız kardeşi Sema'nın beş yaşında ölümünden sonra annesi vereme yakalanınca ailesi Heybeliada'ya taşındı ve böylece Necip Fazıl ilk öğrenimini, Heybeliada Numûne Mektebi'nde tamamladı.

Bahriye Mektebi 1916 yılında, Mekteb-i Fünunu Bahriyey-i Şahane'ye (bugünkü adı ile Deniz Harp Okulu'na imtihanla girdi. Beş yıl öğrenim gördüğü bu okulda Yahya Kemal Beyatlı, Ahmet Hamdi Akseki gibi Hamdullah Suphi Tanrıöver gibi tanınmış isimler görev yapmakta idi. Türk şiir ve düşünce hayatının Necip Fazıl'a göre zıt kutbunda yer alacak olan Nâzım Hikmet Ran aynı okulda iki sınıf üstte öğrenci idi. Necip Fazıl, Bahriye Mektebi'ndeki öğrencilik döneminde şiirle ilgilenmeye başladı, tek nüsha elle yazılmış "Nihal" isminde haftalık bir dergi çıkararak ilk yayıncılık faaliyetine başladı. Okulda iyi derece İngilizce öğrenerek Lord Byron Oscar Wilde, Shakespeare gibi batılı yazarların eserlerini orijinal dilden okuma imkanını buldu. Ahmet Necip olan adının "Necip Fazıl" olması bu okulda

gerçekleşti. Bahriye Mektebi'nde üç yıllık öğrenimini tamamladıktan sonra ilave edilen dördüncü sınıfı bitirmedi ve okuldan ayrıldı. İstanbul'un işgali sırasında annesi ile birlikte Erzurum'daki dayısının yanına giden Necip Fazıl, bu arada henüz çok genç yaşta olan babasını kaybetti.

Darülfünun yılları 1921 yılında İstanbul Darülfünûnu Edebiyat Medresesi Felsefe Şubesi'ne girdi. Bu okulda Ahmet Haşim, Yakup Kadri, Faru Nafiz, Ahmet Kutsi gibi dönemin ünlü edebiyatçıları ile tanıştı. Yakup Kadri ve arkadaşlarının çıkardığı Yeni Mecmua dergisinde ilk şiirlerini yayımladı. 1924 yılında Maarif Vekaleti'nin Avrupa ülkelerine eğitim hayatlarının devamı için gönderilecek lise ve Darülfünun öğrencileri arasında ilk grup için açtığı sınavda gösterdiği başarı sonucu, üniversitedeki eğitimini resmen tamamlamış sayıldı ve Paris'e gönderildi.

Paris yılları Sorbonne Üniversitesi Felsefe bölümüne girdi (1924). Bu okulda sezgici ve mistik filozof Henri Bergson ile tanıştı. Paris'te bohem bir yaşam sürdü, kumar sevdasına tutuldu. Bir yılın sonunda bursu kesildi ve yurda dönmek zorunda kaldı .[2]

1934 yılına kadar yaşamı Paris'teki bohem hayatına bir süre İstanbul'da da devam etti. 1925'te ilk şiir kitabı "Örümcek Ağı"nı bastırdı. O yıllarda yeni bir meslek olan bankacılık alanında çalıştı. Bir Hollanda bankası olan "Bahr-i Sefit Bankası"nda başladığı bankacılığa Osmanlı Bankası'nda devam etti. Kısa sürelerle Ceyhan, İstanbul, Giresun şubelerinde çalıştı. 1928 yılında ikinci şiir kitabı olan "Kaldırımlar" yayımlandı. Kitap, büyük bir ilgi ve hayranlık topladı. Kumar, içki ve kadın tutkusu devam eden Necip Fazıl'ın bu dönemde anılarında "Beyza Hanım" diye kodladığı kokain ile tanıştığı iddia edilir.

1929 yazının sonlarına doğru gittiği Ankara'da, İş Bankası'na "Umum Muhasebe Şefi" olarak girdi. Bu kurumda 9 yıl çalışmış ve müfettişliğe kadar yükselmiştir. Ankara'daki yaşamı sırasında siyasal elit ve aydınlar ile yakın ilişki kurdu; Falih Rıfkı ve Yakup Kadri ile sürekli birlikte idi.

1931-1933 arasında askerlik yaptı. Askerlik hayatının 6 ayı Taşkışla'nın 5. Alayının Zâbit kıtasında neferlik; 6 ayı Harbiye'de İhtiyat Zâbit Mektebi'nde öğrencilik, 6 ay aynı yerde subaylık yaptı. Askerliğini yaptıktan sonra Ankara'ya döndü. Üçüncü şiir kitabı "Ben ve Ötesi"nin yayınlanmasından sonra ününün zirvesine ulaştı. Dergilerdeki hikaye yazılarını "Birkaç Hikaye Birkaç Tahlil" adlı kitapta topladı.

1934-1943 yılları arasındaki yaşamı 1934 tarihi, Necip Fazıl biyografisinde bir dönüm noktası oldu. O yıl, bir Nakşî şeyhi olan Abdülhakîm Arvâsî ile tanıştı. Ahmet Arvasi ile Eyüp Sultan'daki Pierre Loti Mezarlığı yanındaki Kaşgari Tekkesi Camii'ndeki sohbetleri sayesinde ciddi bir fikir ve zihniyet dönüşümü yaşadı. Ahmet Arvasi ile tanışmasını kendisine milat kabul eden Necip Fazıl'ın şiirlerinde bu tanışmadan sonra tasavvufî düşüncenin izleri görülmeye başladı. Arvâsî ile tanışmasından sonra yaşadığı derin fikir buhranının ardından hayatının yeni dönemindeki ilk önemli eseri olan "Tohum" adlı tiyatro oyununu yazdı (1935). Müslümanlık ve Türklük vurgusunun ön planda olduğu eser, Muhsin Ertuğrul tarafından İstanbul Şehir Tiyatroları'ndan sahnelendi. Oyun, sanat çevrelerinden büyük ilgi gördüğü halde halkın ilgisini çekmedi. 1936'da bir kültür –sanat dergisi olan "Ağaç Mecmuası"nı çıkarmaya başladı. İlk sayısı 14 Mart 1936'da Ankara'da çıkarılan dergi, ilk altı sayıdan sonra İstanbul'da çıkarılmaya başladı. Dergi, spirüalist özelliklere sahipti ve Ahmet Hamdi Tanpınar, Cahit Sıtkı Tarancı gibi önemli edebiyatçılardan katı sağlanmaktaydı. Büyük ölçüde İş Bankası tarafından finanse edilen derginin yayın hayatı 16 sayı sürdü. 1937 yılında tamamladığı "Bir Adam Yaratmak" adlı piyesi ilk defa 1937-38 tiyatro sezonunda, İstanbul Şehir Tiyatroları'nda Muhsin Ertuğrul tarafından sahneye kondu ve büyük ilgi yarattı. Eser, insanın ve aklın güçsüzlüğünü ortaya koymakta ve pozitivizmi, kuru akılcılığı reddetmektedir. 1938 yılı başlarında yeni bir milli marş yazılması için "Ulus" gazetesinin açtığı yarışmaya ile ilgili olarak kendisine yapılan teklifi benimsedi ancak yarışmanın vazgeçilmesi şartını öne sürmüştü. Bu şartı hemen kabul edildi ve böylece "Büyük Doğu Marşı" şiirini yazdı. Şiire verdiği "Büyük Doğu" adı, daha sonra çıkaracağı derginin adı oldu. 1938 sonbaharında bankacılıktan ayrılan Necip Fazıl, Haber Gazetesi'ne girerek gazeteciliğe başladı. Maarif Vekili Hasan Ali Yücel tarafından atandığı Ankara Devlet Yüksek Konservatuvarı'nda öğretim üyeliğini kısa süre sonra bıraktı ve kendisine İstanbul'da bir görev verilmesini istedi. Güzel Sanatlar Akademisi'nin Yüksek Mimari kısmına atanan Necip Fazıl, Robert Kolej'de edebiyat öğretmenliği yaptı. 1934'te yaşadığı buhranlı dönemini anlatan "Çile" adlı şiirini 1939'da yayımladı. 1940 yılında Türk Dil Kurumu hesabına "Namık Kemal" isimli bir eser kaleme aldı. Namık Kemal'in 100. doğum yıldönümü dolayısıyla yayımlanan kitapta Namık Kemal'i şairliği, romancılığı, oyun yazarlığı, fikir adamlığı konularında yerden yere vurdu.

1941 yılında Fatma Neslihan Balaban ile evlendi. Bu evlilikten Mehmed (1943), Ömer (1944), Ayşe (1948), Osman (1950) ve Zeynep (1954) isimli beş çocuğu oldu.

1942 kışında yeniden askerlik yapmak üzere 45 gün için Erzurum'a gönderildi. Askerde iken siyasi bir yazı kaleme alması nedeniyle mahkum oldu ve ilk kez hapis cezası aldı; Sultanahmet Cezaevi'nde hapis yattı.

1943-1949 arasındaki yaşamı Necip Fazıl Kısakürek, 1943 yılından itibaren siyasal tavrını ve Türk modernleşmesine eleştirisini ortaya koyan faaliyetlerine başlamıştır. Muhalefet anlayışını ifade eden araç, 17 Eylül 1943 günü ilk sayısını çıkardığı "Büyük Doğu" dergisidir. Büyük Doğu, o dönemde çıkarılan tek İslamcı dergidir. Başlangıçta dönemin ünlü isimlerinin yazılarının da yer aldığı dergide daha sonra değişik takma adlarla Necip Fazıl'ın yazdığı yazılar egemen olmuştur. Dergi, ilk olarak 1943 yılının Aralık ayında "dinî neşriyat yapmak ve rejimi beğenmemek" gerekçesi ile birkaç aylığına kapatılırken Necip Fazıl, Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimari bölümündeki işinden kovuldu. Dergi, Şubat'te tekrar yayınlandı ancak "rejime itaatsizliği teşvik" suçlamasıyla Mayıs 1944'te Bakanlar Kurulu kararıyla kapatıldı. Gerekçe, "Allah'a itaat etmeyene itaat edemez" hadisinin Tek parti yönetimini işaret ettiğine inanılmasıydı. Necip Fazıl, ikinci defa ikinci askerliğe sevk edilerek Eğirdir'e sürüldü.

2 Kasım 1945'te Büyük Doğu'yu yeniden çıkarmaya başladı. Dergide artık daha çok dini yazılara yer veriliyordu ve yazıların çoğu, "Adıdeğmez" mahlasını kullanan kendisinin kaleminden çıkmaktaydı. Dergisinin üst üste kapatılmalarından sonra radikalleşen Necip Fazıl, 4 Aralık 1945 günü gerçekleşen Tan baskını sırasında Vakıf Yurdu denilen binanın penceresinden olayları izledi ve kendisine sevgi gösterisi yaparak binanın önünden geçen gençleri alkışladı. Büyük Doğu, 13 Aralık 1946 tarihli sayıdaki yazısı nedeniyle tekrar kapatıldı. Necip Fazıl, dergide tefrika edilmeye başlamış olan "Sır" isimli piyesinden dolayı "milleti kanlı ihtilale teşvik" suçlamasıyla mahkemeye çıkarıldı. 1947 baharında Büyük Doğu'yu yeniden çıkarmaya başladı. 6 Haziran'da Rıza Tevfik'e ait "Abdülhamîd'in Ruhaniyetinden İstimdat" başlıklı bir şiirin yayınlanması sebebiyle dergi mahkeme kararıyla tekrar kapatılırken Necip Fazıl tutuklandı. Derginin sahibi görünen eşi Neslihan Hanım ile birlikte "Padişahlık Propagandası Yapmak - Türklüğe ve Türk Milletine Hakaret"ten yargılanan şair, 1 ay 3 gün tutuklu kaldıktan sonra beraat etti. Bu tarihten sonra dergide sadece İslamcılığı öven yazılar değil; Yahudilik, Masonluk, komünizm düşmanlığı içeren yazılar yayımlandı. 1947 yılı içinde "Sabır Taşı" piyesi "C.H.P. Sanat Mükâfatı"na lâyık görülse de jürinin verdiği karar Parti Genel İdare Kurulu tarafından iptal edildi. Aynı yıl, Büyük Doğu'nun çıkmadığı bir dönemde "Borazan" adlı mizah dergisini üç sayı çıkaran Necip Fazıl, hakkındaki beraat kararı 1948 yılında Temyiz Mahkemesi tarafından bozulunca geçimini sağlamak için evindeki tüm eşyaları satmak zorunda kaldı.[3, 35-39]

Büyük Doğu Cemiyeti Sanatçı, 28 Haziran 1949'da Büyük Doğu Cemiyeti'ni kurdu. Başkanı olduğu dernekte başka yardımcısı Cevat Rifat Atilhan ve genel sekreter Abdurrahim Rahmi Zapsu idi. 1950'de derneğin ilk şubesi Kayseri'de açıldı. Necip Fazıl, Kayseri'deki açılıştan İstanbul'a döndükten sonra bir yazısı nedeniyle tutuklandı; "Türklüğe hakaret davası"nda verilmiş beraat kararı Nisan ayında temyiz mahkemesi tarafından bozdurulunca eşi Neslihan Hanım ile birlikte hapse girdi. 1950 genel seçimlerinden sonra seçimden zaferle çıkan Demokrat Parti'nin çıkardığı Af Kanunu ile hapisshaneden tahliye edilen ilk kişi olarak 15 Temmuz'da serbest kaldı. 18 Ağustos 1950'de Büyük Doğu'yu yeniden çıkarmaya başladı. Necip Fazıl, dergide Adnan Menderes'e açık mektuplar yayımlayarak partiyi İslam ekseninde geliştirmesini önermekteydi. O yıl Büyük Doğu Cemiyeti'nin Tavşanlı, Kütahya, Afyon, Soma, Malatya, Diyarbakır şubelerini açtı.

22 Mart 1951 yılında "Kumarhane Baskını" olarak anılan olay gerçekleşti. Beyoğlu'nda bir kumarhaneye düzenlenen baskında yakalanan Necip Fazıl, bu olay nedeniyle 18 saat karakolda tutuldu. O dönemki açıklamalarında röportaj yapmak üzere kumarhanede olduğunu ifade eden; daha sonraki yıllarda ise Büyük Doğu'yu koruma için bir adam tutmak üzere orada olduğunu açıklayan Necip Fazıl'a göre bu olay Demokrat Parti'nin bir komplosudur.

30 Mart 1951'de dergisinin 54. sayısını çıkardı. Ancak dergi henüz bayilere dağıtılmadan hakkında toplatılma kararı çıktı. Bu sayıda yer alan imzasız bir yazısı nedeniyle tutuklanan Necip Fazıl, 19 gün tutuklu kaldı. 9 ay 12 günlük mahkumiyet kararı çıkınca mahkumiyetini dört ay erteletti; ardından hastaneden 3 aylık bir tecil raporu aldı.

Necip Fazıl, başkanı olduğu Büyük Doğu Cemiyeti'ni ani bir kararla 26 Mayıs 1951'de feshetti. Örtülü ödenekten aldığı paraya karşılık cemiyeti kapattığı iddia edilir. Kurmayı düşündüğü Büyük Doğu Partisi'nin ana nizamnamesini 15 Haziran 1951'de Büyük Doğu Dergisi'nde yayımladı. Öngördüğü düzende CHP'nin Altı ok'una karşılık Büyük Doğu'nun Dokuz Umdesi, Milli Şefe karşılık İslâmi bir yüce olan "Başyüce" vardı. Programa göre faiz, dans, heykel, zina, fuhuş, kumar, içki, her türlü keyif verici maddenin yasak olduğu, suçluların kısas yöntemi ile cezalandırılacağı bir ülke yaratılacaktı. Necip Fazıl, Haziran 1951'de dergiye ara verdi. Son sayıda "Müslüman Türklerin günlük gazetesi çıkacak" haberini verdi. Günlük Büyük Doğu Gazetesi 16 Kasım 1951'de yayına başladı.

Necip Fazıl'ın 1951'deki mahkumiyet kararı ile ilgili hastaneden aldığı tecil raporunun süresinin dolduğu sırada 22 Mayıs 1952'de "Malatya Hadisesi" meydana geldi. O gün Vatan gazetesinin sahibi ve başyazarı Ahmet Emin Yalman Malatya'da bir suikast teşebbüsü ile yaralanmıştı. Necip Fazıl, Hüseyin Üzmez'i azmettirmekle suçlandı. 1951'deki mahkumiyeti sebebiyle 9 ay 12 günlük hapis cezasını çekerken "Maskenizi Yırtıyorum" başlıklı bir broşür yayımlayarak 1943'ten beri başına gelenlerin ve Malatya Hadisesi ile ilgili yaşananların geniş bir muhasebesini yaptı (11 Aralık 1952). Malatya hadisesi davası halen devam etmekte olduğundan 1951 mahkumiyeti ile ilgili cezası dolduktan sonra bir süre daha tutuklu kaldı. Malatya Davası'ndan suçsuz bulununca 1953 yılını Aralık ayında serbest kaldı. 1957'de çeşitli davalardan gecikmiş cezaları nedeniyle 8 ay 4 gün daha hapis yattı. 1958'de, Türkiye Jokey Kulübü'nün ısmarlamasıyla "At'a Senfoni" adlı bir eser kaleme aldı. 1960 darbesinden sonra 6 Haziran'da evinden alınan Necip Fazıl, 4,5 ay Balmumcu garnizonunda tutuldu. Basın Affı nedeniyle tahliye edilse de Atatürk'e hakaret suçu içerdiği iddia edilen bir yazısı nedeniyle mahkumiyet kararı o Balmumcu'da iken kesinleştiği için, tahliye edildiği gün tekrar tutuklandı ve Toptaşı Cezaevi'ne sevkedildi. 1 yıl 65 günlük cezayı doldurduktan sonra 18 Aralık 1961'de serbest kaldı.[4,20]

1960'tan sonraki yaşamı Serbest kaldıktan sonra, önce Yeni İstiklal, sonra Son posta gazetelerinde yazarlığa başladı. 1963-1964'te Türkiye'nin çeşitli yerlerinde konferanslar verdi. 1965'te "b.d. Fikir Kulübü'nü kurdu. Konferanslar serisini ve günlük yazılarını sürdürdü; bazı eserlerini gazetelerde tefrika etti. 1973 yılında Hacca gitti. O yıl oğlu Mehmet'e "Büyük Doğu Yayınevi"ni kurdurdu. "Esselâm" isimli manzum eserinden başlayarak daha evvel çeşitli yayınevlerince basılmış eserlerinin düzenli yayınına başladı 23 Kasım 1975'te Milli Türk Talebe Birliği tarafından Mücadelesinin 40. Yılı münasebetiyle bir "Jübile" tertiplendi. 1976'da, dergi-kitap şeklinde, 1980 yılına kadar 13 sayı sürecek "Rapor"ları, 1978'de de SON DEVRE Büyük Doğu dergisini çıkardı. 26 Mayıs 1980'de Türk Edebiyat Vakfı tarafından "Şairler Sultanı" ve 1982 yılında yayınlanan "Batı Tefekkürü ve İslâm Tasavvufu" isimli eseri münasebetiyle de "Yılın Fikir ve Sanat Adamı" seçildi.

"İman ve İslâm Atlası" adlı eserini yazmak için 1981 yılında Erenköy'deki evinde odasına kapandı. Yeni bir Parti kurmak üzere bulunan Turgut Özal'ı sık sık odasına kabul etti, tavsiyelerde bulundu.

Atatürk aleyhinde işlenen suçlar hakkındaki kanuna aykırı fiilinden dolayı 8 Temmuz 1981 tarihinde Atatürk'ün manevi şahsına hakaret suçundan hüküm giydi. Karar Yargıtay 9. ceza dairesi tarafından onaylandı. Davaya konu olan "Vatan Haini Değil, Büyük Vatan Dostu Sultan Vahidüddin," adlı kitabın herhangi bir suç unsuru teşkil etmediği mahkemenin atadığı bilirkişi tarafından rapor edilmişse de Necip Fazıl "Atatürk'e hakaret etmeye meyilli olmak" gerekçesiyle mahkûm edildi.

25 Mayıs 1983'te evinde hayatını kaybetti. Cenazesi, Eyüp Sultan Mezarlığı'nda toprağa verildi.[1, 170]

Necip Fazıl'ın Vasiyeti

1) Bu vasiyet çoluk-çocuğumun ve şahsi yakınlarımın dar ve hususi kadrosundan ziyade,onların da içinde olduğu geniş ve umumi zümreyi muhatap tutuyor. Başta gerçek Türk'ün ruh köküne bağlı yeni gençlik, şu kadar yıllık mücadele hayatımda beni okumuş veya dinlemiş her fert, kısaca Allah ve Resulüne perçinli herkes. Onlara hitap ediyorum ve dileklerimin yerine getirilmesi için gerekli çalışmayı işte bu yeni gençliğe ısmarlıyorum! Eğer üzerilerinde bir hakkım varsa, Hesap Gününde tek tek sorumludurlar. Emanetim, beni seven ve İslam davasında bir hak sahibi olduğumu kabul eden herkese.

2) Fikir ve duyguda vasiyete lüzum görmüyorum. Bu bahiste bütün eserlerim, her kelime, cümle, mısra ve topyekün ifade tarzım vasiyettir. Eğer bu kamusluk bütününü tek ve minicik bir daire içinde toplamak gerekirse söylenecek söz "Allah ve Resülü; başka herşey hiç ve batıl" demekten ibarettir.

3) "Büyük Doğu Yayınları" kitabevi kuruluncaya kadar şunun bunun neşrettiği eserlerim arasında mukaddes ölçülere karşı küçük ve hafif çapta laubali, dikkatsiz ve ciddiyetsiz, hürmet ve haşyetten mahrum ve ne varsa - isterse nokta veya virgül olsun - onları reddediyor, malım olmaktan çıkarıyor ve bütün sorumluluğumu, bundan böyle kendi idare, murakabe ve firmam altında çıkaracağım eserlere bağlıyorum. İnşallah Hak bana onları dünya gözüyle bütünleşmiş ve tamamlanmış gösterir, arkamdan gelecekle de bu örneklere göre devam ederler, virgül oynatmaktan bile çekinirler. İslama pazarlıksız ve sınıksız bağlanmadan önceki şiirlerim ve yazıları arasında hatta küfre kadar gidenler ise, çoktan beri eser çerçevem dışına çıkarıldığı, herbirinden ayrı ayrı istiğfar edildiği ve çöp tenekesine atıldığı için nereden nereye geldiğimi göstermekte bile kullanılmamalı ve onlarla müminleri benden çevirmek isteyecekler - çok denenmiştir - şu cevap verilmelidir: "Koca Hz. Ömer bile Allahın Resulünü öldürmeye davranmış ve peşinden bütün sahabilerin, derecede ikincisi olmak gibi bir şerefe ermiştir. Hiç ona bu ilk davranışından ötürü sonradan dil uzatan olmuş mudur? Belki o noktadan bu noktaya gelmekte faziletlerin en büyüğü vardır." Eserlerim mevzuunda vasiyetim kısaca şu: İlk yazılarımdan birkaçı asla benim değil; sonrakiler de en dakik şeriat mihengine vurulduktan, yani nasip olursa tarafımdan bütünleştirildikten sonra benim. Bir kısmını şimdiden tamamlamış bulunduğum eserlerim üzerinde bu ölçüyü devam ettirmek ve en titiz murakabeyi sürdürmek borcu ise, mirascılarımın ve manevi mirasçım gençliğinin. Ben öldükten sonra kim ve ne suretle eserlerimin üzerinde gizli bir tasarrufa kalkar da ölçüyü hafifçe bile olsa örselirse, tezgahını başına yıkınız! En büyük korkularımdan biri, nice müellifin başına geldiği gibi, ölümünden sonraki tahriflerdir.

4) Beni, ayrıca hususi vasiyetimde gösterdiğim gibi, İslami usullerin en incelerine riayetle gömünüz! Burada, umumi vasiyette de belirtilmesi gereken bir noktaya dokunmalıyım: 1935 yılında, Mürşidim ve Kurtarıcım Esseyid Abdülhakim Efendi Hazretlerine, bir yazımı okumuştum. Bu yazı, kendilerini tanıdıktan sonraki dünya görüşüme ait olarak, zamanenin bize aykırı, meşhur bir gazetesinde çıkmıştı ve Türkün tarih muhasebesini İslami tefekkür noktası etrafında çerçeveliyordu. Yazıyı ellerine aldılar, kalem istediler ve üstüne öz elleriyle "altın ile yazılacak yazı" buyurdular. İşte hususi zarfında duran bu kesilmiş makaleyi, bütün eserlerimin tasdiknamesi olarak kefenime iliştiirsiniz.

5) Nasıl, nerede ve ne şekilde öleceğimi Allah bilir. Fakat imkan aleminde en küçük pay buldukça, biricik dileğim Ankara'da Bağlum nahiyesindeki yalçın mezarlıkta, Şeyhimin civarına defnedilmektir. Elden gelen yapılınsın.

6) Cenazeme çiçek ve bando muzika gönderecek makam ve şahıslara uzaklığımız ve kimsenin böyle bir zahmete girişmeyeceği malum. Fakat bu hususta bir muziplik zuhur edecek olursa, ne yapılmak gerektiği de beni sevenlerce malum. Çiçekler çamura ve bando yüzgeri koğuşuna.

7) Cenazemde, namazıma durmayacaklardan hiç kimseyi istemiyorum! Nede, kim olursa olsun, kadın. Ve bilhassa, ölü simsarı cinsinden imam! Ve "bid'at" belirtici hiçbirşey! Başucumda ne nutuk, ne şamata, ne medh, ne şu, ne bu. Sadece Fatiha ve Kur'an.

8) Mezarımda ilahi ve ulvi isim ve sıfatlardan ve benim beşeri ve süfli isim ve sıfatlarımdan hiçbir iz bulunmayacak. Mevlid de istemem! Onu, uhrevi rüşvet vasıtası yapanlara bırakınız! Sadece Kur'an.

9) Şimdi sıra en büyük dileğimde. Müslümanlardan, eğer bu davada hizmetim geçtiğine inanan varsa, şunları istiyorum: Her ferdin, herhengi bir kifayet hesabına yaşmaksızın, benim için "Necip Fazıl'ın kaza borcuna karşılık" niyeti ile bir günlük (Beş vakit) namaz kılması ve yine birgün oruç tutması. Mevtanın ardından, onun için kaza namazı Şafii içtihadında caizdir ve aynı içtihat Hanefilerce de rahmettir. Her ferdin, en aşağı yüz Tevhid kelimesi okuyup sevabının mislini bana hediye etmesi. 70 bine dolması lazım. Bir de, üzerimde hakkı olanların bunu Allah rızası için helal etmeleri. Ölünceye dek, üzerimdeki Allah ve kul haklarından mümkün olanını ödeyebilmek için elimden geldiği kadar cehdetmek azmindeysem de ne olacağını, nereye, hangi noktaya varabileceğimi bilmiyorum ve yardımı müslümanlardan bekliyorum. "Şey'en lillah" tabiriyle bana Allah için birşey veriniz! Yardımınızı esirgemeyiniz!

10) Allahı, Allah dostlarını ve düşmanlarını unutmayınız! Hele düşmanlarınızı! Olanca sevgi ve nefretinizi bu iki kutup üzerinde toplayınız!

11) Benide Allah ve Resul aşkının yanık bir örneği ve ardından bir takım sesler bırakmış divanesi olarak arada bir hatırlayınız![2]

KAYNAKÇA

1. M. Orhan Okay “Edebiyat ve kültür dünyamızdan: makaleler, denemeler, sohbetler” sf. 162, Akçağ (1991)
2. www.tr.wikipedia.org
3. Mehmet Nuri Şahin “Doğumunun 100. yılında Necip Fazıl Kısakürek” T.C. Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Yayınları (2004)
4. Ayşe Hür, Necip Fazıl’ın Öteki Portesi, *Radikal Gazetesi*, 06.01.2013
5. Halan Gülseven, Türk Sağının Mümtaz Lideri! , *Yurt gazetesi*, 07.01.2013
6. Doğan Hızlan, Bir Anlık Heyecan Hayatını Değiştirdi, *Hürriyet gazetesi*, 28.01.2006
7. Arif Demirer, Adnan Menderes Necip Fazıl’a 147 bin lirayı neden ödedi-1, *Anayurt Gazetesi*, 14.08.2012

YAHYA KEMAL’İN ŞİİRLERİNDE İSTANBUL

Dilek Eren

Süleyman Demirel Üniversitesi

Türkoloji Bölümü

Ayşe Çiftçi

Süleyman Demirel Üniversitesi

İki Yabancı Dil Bölümü,

Türk şair, yazar, bürokrat, siyaset adamı.. Milli Edebiyat anlayışına destek vermek için, illa ki dilin araştırılması gereğini kabul etmemiş; "Servet-i Fünun" edebi akımının etkisinde yazmaya başladığı, sonrasında ise kendine özgü üslubunu bulduğu, musiki tadındaki şiirleriyle, edebiyatın müzik notalarıyla hayat bulabileceğini göstermiştir.

1884 yılında Üsküp'te dünyaya gelmiştir. Annesi; ünlü divan şairi Leskofçalı Galip'in yeğeni Nakiye Hanım; babası dönemin Üsküp Belediye Başkanı İbrahim Naci Bey'dir. Asıl adı "Ahmed Ağâh"tır. "Esrar" takma adı ile şiirler yazar. [1] Okuduğu Fransızca romanların etkisi ve ve Jön Türkler'e duyduğu ilginin etkisiyle [2] 1903 yılında[3] II. Abdülhamit baskısı altındaki İstanbul'dan kaçarak Paris'e gitti. İstanbul'a 1912'de geri döndü.

Ziya Gökalp, Tefrik Fikret, Yakup Kadri gibi şahsiyetlerle tanıştı. 1916'da Ziya Gökalp'in tavsiyesi ile Darülfünun'a Medeniyet Tarihi müderrisi olarak girdi. Sonraki yıllarda Garp Edebiyatı Tarihi, Türk Edebiyatı Tarihi derslerini de okuttu.[2.2]

Türkçeyi mısralarına birer musiki notası gibi işlemiş; milli edebiyatın "kelime sihirbazı" olarak kabul edilmiştir. Hayatı boyunca hiç evlenmeyen Beyatlı, hiçbir zaman kitap yayımlamamıştır.

Edebiyatımızın son büyük üstatlarından olan Yahya Kemal Beyatlı tam bir İstanbul aşığıydı. Yahya Kemal'in İstanbul'u bu kadar sevmeye iten sebepler nelerdi? Bu sevgisi ne zaman ve hangi koşullarda başlamıştı? Yahya kemalin şiirlerine sığdıramadığı İstanbul nasıl bir İstanbul'du? Bu durumu açıklayacak olursak:

Yahya kemal hayatının ilk yıllarını Üsküp'te geçirir. İstanbul ile ilk tanışması sirkeci garında gerçekleşir. Bu ilk tanışma Yahya kemalin hoşuna gitmez. Garda yol tezkerelerinin muayene eden komiserin taşralılara davranışı hoşuna gitmez. can sıkıntısı ile arabaya binen genç şairimiz, akrabası olan İbrahim beyin konağının yolunu tutar. Basının "Yeni Osmanlılar" taraftarı olması sebebiyle, daha Üsküp'te bu fikrin savunucularına sempati duyan şairimiz, ilk münasebetinin tatsız başlamasını sultan II. Abdülhamit in usul_ı iradesine bağlar. O günlerde propaganda edilen fikirlerin etkisiyle, sultan II. Abdülhamidin idaresine karşı aleyhte düşünceler beslemeye başlar. Yahya kemal bu siyasi ortamdan ürkmüş ve daha çocuk denecek yaşta Paris'e gönüllü olarak gitmiştir. Çünkü hasta adam olarak tabir edilen Osmanlı devletinin son dönemlerine tanıklık eden Yahya kemal; yeni ufuklara ve hayallere yelken açarak o karamsarlıktan kurtulmayı amaçlar ve yıl 1903'te İstanbul'dan ayrılır. Paris'e farklı duygularla